

GAZETA

OFICIALĂ

A COMISIUNEI REGIONALE DE UNIFICARE DIN CLUJ

Pentru publicațiuni vor plăti atât ofițerile cât și particularii 60 bani de fiecare cuvânt sau număr, plus timbrul de obitanță și prețul exemplarelor dorite.

Redacția și administrația:
CLUJ, PALATUL DE JUSTIȚIE
Parter numărul 22

Prețul abonamentului:
Pe un an 160 Lei
Pe jumătate an 80 Lei
Un număr costă 2 Lei

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate!

Corpurile legiuitoare au votat și adoptat, iar Noi sancționăm cele ce urmează :

LEGE PENTRU REFORMA AGRARĂ

DIN

TRANSILVANIA, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ

PARTEA I.

Exproprierea.

CAP. I.

Indreptățirea și măsura exproprierii.

ART. 1. — În conformitate cu punctul 5 al art 3 din rezoluția Adunării Naționale a tuturor românilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia, în ziua de 18 Noembrie — 1 Decembrie 1918, și având ca punct de plecare decretul-lege No. 3.911/919, votat de Marele Sfat Național, se declară dreptul Statului de expropriere pentru cauză de utilitate publică, în măsura și condițiunile cuprinse în legea de față:

1. Pentru a spori și completa proprietățile rurale țărănești, precum și izlazurile și pădurile comunale rurale;

2. Pentru a înlesni dezvoltarea industriei naționale, oprindu-se pământul necesar pentru industria în ființă sau pentru aceea pe care circumstanțele geografice, topografice și geologice o indică incontestabil cu puțință în viitor;

3. Pentru a ușura traiul din orașe și centrele miniere, industriale și balneare, rezervându-se terenuri spre a se crea mici gospodării pe seama muncitorilor, funcționarilor și altor locuitori cu mijloace modeste de trai;

4. Pentru satisfacerea trebuințelor de interes general, cultural, economic, social și educație fizică.

ART. 2. — Exproprierea atinge proprietatea fără privire la calitatea proprietarului, capacitatea lui juridică sau caracterul imobilului expropriat.

ART. 3. — Moșile și părțile de moși expropriabile, potrivit legii de față, sunt lovite de indisponibilitate, în tot ceea ce privește aplicarea legii, din ziua de 1 Februarie 1921, fără îndeplinirea nici unei alte formalități.

ART. 4. — Intinderea proprietăților se socotește după starea lor juridică dela 1 Decembrie 1918, ținându-se seama de efectul succesiunilor deschise dela această dată până la promulgarea legii de față.

Instrăinările efectuate dela 1 Decembrie 1918 sunt fără efect în tot ce privește aplicarea legii. Se exceptează și rămân valabile:

1. Vânzările făcute în conformitate cu ordonanța No. 1.149/1919 și 1.150/1919 a Consiliului dirigent, resortul agriculturii.

2. Vânzările până la 10 jug. de fiecare cumpărător făcute către țărani, invalizi, văduve și orfanii de război, agronomi, preoți, învățători, cultivatori de pământ.

Aceste vânzări vor putea fi revizuite de comitetul agrar.

3. Vânzările făcute până la promulgarea legii de față cu aprobarea Comitetului agrar, Consiliului dirigent, Consiliului superior pentru reforma agrară, cu restricțiunile prevăzute în legea de față în ceea ce privește exproprierea.

Aceste vânzări vor fi obligatoriu revizuite de Comitetul agrar, care în cazuri bine motivate le validează.

ART. 5. — Moșile stăpânite în indiviziune se consideră ca fiind divizate în ceea ce privește exproprierea. Alegerea părții de moșie supusă exproprierii se face însă din întreaga sugrafață cultivabilă a moșiei.

ART. 6. — a) Se expropriază în întregime toate proprietățile rurale și extravilanele urbane Comitetului agrar și cu învojea proprietarului, dându-l în schimb o sup-

rafață echivalentă de pământ, fie în hotarul comunei, dacă este pământ disponibil fie în regiunile de colonizare.

Se exceptează:

1. Toate proprietățile rurale și extravilanele urbane ale persoanelor juridice prevăzute la art. 7.

2. Pășunile, fânețele și pădurile comunale-urbariale și posesorale, pășunile asociațiilor organizate în baza legii 1913. X; cu excepțiile prevăzute în această lege.

3. Pământurile cultivabile care servesc scopurilor instrucției practice agricole a școlilor întreținute de subiectele de mai sus și cari au avut această destinație înainte de 1 Decembrie 1918.

Întinderea lor nu va putea trece limita maximă de 200 jug. cad. de fiecare școală.

4. Pământurile cultivabile ale parohiilor până la maximum 32 jug. cad. și cari aveau la 1 Decembrie 1918 destinația așa numitelor sesiuni parohiale, porțiuni canonice, sesiuni reduse, sesiunile notariale existente, 8 jug. cad. pentru cantori bisericești, precum și pământul cultivabil al școlilor până la maximum 16 jug. cad. cari aveau la 1 Decembrie destinația de donațiuni învățător-ești și întrecât serveau acestui scop.

Va fi scutit de expropriere până la 10 jug. cad. pământul cultivabil al bisericilor destinat pentru trebuințele bisericești. Nu se bucură de scutirile impuse în acest alineat parohiile cari au mai puțin de 300 suflete și filiiile cari au mai puțin de 100 suflete.

5. Grădinele de pomi până la 5 jug. cad. înființate lângă școlile primare în scop didactic și educativ.

6. Pământurile cultivabile, pentru fiecare Mitropolie până la 200 jug. cad., pentru fiecare Episcopie până la 100 jug. cad., pentru mănăstirile până la 30 jug. cad. și după posibilitate în apropierea reședinței.

Acolo unde asemenea proprietăți pentru Mitropolii și Episcopii nu există, ele se vor crea după satisfacerea tuturor îndreptățiților dela art. 86.

7. Casele de locuit cu parcurile lor, intravilanele rurale, clădirile, vile și stabilimentele industriale, morile cu apele cari alimentează.

8. Pădurile sau părțile de păduri cari servesc trebuințele normale de lemne de foc și construcțiuni, ale subiectelor indicate în acest act, însă numai în măsura care acoperă aceste trebuințe.

9. Cu prealabila învoire a comitetului agrar, pământul cultivabil până la maximum de 30 jug. cad. destinat pentru întreținerea orfelinatelor, căminurilor de invalizi, azilurilor de bătrâni și săraci și cari au avut acest caracter înainte de 1 Decembrie 1918.

b) Pământul folosit prin emfiteuză, plantat sau nu (emphyteuzis), precum și acela ținut de săteni cu arenda cel puțin 5 ani neîntrerupt dacă aceștia își vor fi construit pe el case, sălașuri, mori de apă primitive (rustice), joagăre, sau vor fi făcut plantațiuni de vii sau pomi roditori, exproprierea făcându-se în folosul lor.

c) Pământul rural al absenteiștilor.

Absenteist în sensul legii de față este acela care delă 1 Decembrie 1918—până la depunerea legii de față a lipsit din țară, fără a avea vreo însărcinare oficială în străinătate. Fac excepție proprietățile rurale până la 50 jugăre.

ART. 7. — Se expropriază în întregime tot pământul cultivabil din:

a) Toate proprietățile rurale și extravilanele urbane aparținând tuturor persoanelor juridice, cari urmăresc satisfacerea unui interes privat ca: Bănci, societăți comerciale și anonime, comunitățile de avere, sindicatele profesionale, etc.

Nu sunt cuprinse în acest punct, cu excepțiile în această lege, moșiile persoanelor morale private, înființate și înregistrate încă înainte de 1 Decembrie 1918, pentru culturi agricole sau industriale. Întrucât și în prezent servesc acestui scop.

Aceste moșii vor fi expropriate în conformitate cu art. 8 al acestei legi;

b) Toate proprietățile rurale și extravilanele urbane ale alienațiilor incurabili și curanzilor pe viață, întucât aceștia n'au descendenți;

c) Toate proprietățile rurale și extravilanele urbane cari au fost vândute de bună voie sau prin licitație dela 1 August 1914 și până la promulgarea legii de față.

Se exceptează cumpărările până la 100 jugăre cadastrale făcute de cultivatorii de pământ, preoții, învățătorii, sau membrii familiilor lor, precum și cumpărările făcute pentru schimb de acei proprietari cari au vândut în acest timp proprietățile lor cu scopul de a face o cultură intensivă.

Proprietățile astfel cumpărate vor fi expropriate conform dispozițiilor legii de față.

d) Se va putea expropria toate proprietățile rurale cari au fost trecute actualelor proprietari după 1 Decembrie 1917, în baza ordonanțelor fostului guvern ungar, privitor la restrângerea liberei circulațiuni a imobilelor, cerându-se prealabila învoire a comitetului agrar.

Fac excepții moșiile minorilor.

ART. 8. — Se expropriază pământul cultivabil rural și extravilan urban al proprietarilor particulari din:

a) Toate moșiile partea întrecătoare peste 30 jug. cad. în comunele rurale și 10 jugăre cad. în comunele urbane cari au fost arendate timp de 10 ani agricoli, între 1904 și 1918;

b) Toate moșiile arendate la 1 Mai 1921 partea întrecătoare peste 50 de jugăre cad. la munte și deal și 100 jugăre cad. la șes.

Se înțelege prin arendare în sensul alineatului a și b din acest articol atât arendarea prin arendaș cât și arendările în parte, în cari proprietarul nu a pus nici arătură, nici sămânță.

Fac excepție moșiile minorilor și cele arendate pe baza dispozițiilor ordonanței No.;

c) Toate moșiile cultivate de proprietarii lor, partea întrecătoare peste:

50 jugăre cad. la munte.

100 jugăre cad. la deal.

200 jugăre cad. la șes în regiunile cu cereri de împroprietărire mari.

300 jugăre cad. la șes în regiunile cu cereri de împroprietărire mijlocie.

500 jugăre cad. la șes în regiunile cu cereri de împroprietărire satisfăcute.

Comitetul agrar poate reduce exproprierea dela 300 și 500 jugăre cad. la limita de 200 jugăre cad. în vederea realizării scopului fixat la art. 1, punctul 1, prin colonizare.

Se înțelege prin regiuni cu cereri de împroprietărire mari, acelea unde cei îndreptățiți prin art. 86, punctul 1-8 inclusiv, nu pot fi satisfăcuți pe baza lotului de completare de 7 jugăre cad.; prin regiuni cu cererea de împroprietărire mijlocie, acelea unde toți îndreptățiții dela art. 86, punctul 1-8 inclusiv, sunt satisfăcuți pe baza lotului de completare de 7 jugăre cad., și prin regiuni cu cereri de împroprietărire satisfăcute, acelea unde toți îndreptățiții pot fi împroprietăriți.

ART. 9. — În baza unei prealabile învoiri a comitetului agrar se va putea trece cu exproprierea și sub limita de 100 jugăre cad. până la maximum de 50 jug., fără ca această reducere să dezorganizeze economiile mijloacii de model; iar dacă ocupația principală a proprietarului nu este agricultura și nici părinții lui nu au fost agricultori, se va putea, cu aceeași prealabilă învoire a comitetului agrar, trece cu exproprierea până la 10 jugăre, în ambele cazuri, în acele regiuni unde lipsește pământul necesar pentru satisfacerea cererilor de împroprietărire a celor îndreptățiți, în baza art. 86, punctul 1 până la 3 inclusiv.

ART. 10. — Loturile celor colonizați după 1 Ianuarie 1885, se expropriază până la limita lotului fixat în regiune pentru împroprietărire îndreptățiților dela art. 86.

ART. 11. — Moșile stăpânite în indiviziune vor putea fi expropriate, acolo unde este nevoie, până la 50 jug. pentru fiecare coproprietar.

ART. 12. — În regiunile cu cereri de împroprietărire mari se vor expropria pentru cultură părți din izlazurile urbane, posesorale, comunale, asociațiilor particulare organizate în baza legii 1913, precum și ale comunităților de avere, pășunile de munte și cu avizul serviciului silvic, schimbându-li-se caracterul, chiar și păduri, fără privire la excepțiile făcute la art. 6, 7, dar numai dacă terenul este potrivit pentru cultură.

ART. 13. — Pământul cultivabil al posesorilor se expropriază cu suprafața care întrece limita de expropriere fixată în regiune pentru proprietatea fiecărui posesor sau dacă este nevoie, conform dispozițiilor art. 11.

Suprafața astfel expropriată se va delimita de întreaga suprafață a posesoratului, socotindu-se din acest punct de vedere ca indiviză.

ART. 14. — Dacă problema locuințelor nu va putea fi rezolvată cu terenurile disponibile în urma acestei

exproprieri, se va trece la o expropriere succesivă în măsura trebuințelor și asupra altor terenuri și anume: în comunele rurale la terenurile situate într'o rază de cel mult 600 metri, iar în comunele urbane și centrele miniere, industriale și balneare într'o rază de cel mult 1.000 metri.

Punctul de plecare al acestor raze este marginea comunei. Cei expropriați în baza dispozițiilor punctului prezent vor putea fi după posibilitate despăgubiți cu alt pământ corespunzător.

Pentru același scop se vor putea expropria și părți din pășunile și pădurile comunele, precum și din pădurile Statului, fără ca întinderea lui să fie micșorată sub necesarul întreținerii contingentului normal de vite din comună; în caz contrariu suprafața expropriată va trebui înlocuită în altă parte a hotarului comunei.

Pentru un loc de casă se va socoti cel mult $\frac{1}{4}$ jugăr cad.

Cei împărțâșiți cu astfel de loturi sunt obligați a începe zidirea în cel mult 5 ani dela intrarea în posesie, altfel vor pierde loturile și plățile făcute.

În comunele rurale, urbane, în centrele miniere, industriale și balneare se vor putea în caz de nevoie expropria intravilane cari dela promulgarea legii stau cel puțin 5 ani nezdite, întrucât până la depunerea proiectului de față nu au fost sădite cu vii ori plantate cu pomi.

ART. 15. — Pământul cultivabil al moșilor în regiunile cu populațiune deasă poate fi întrebuințat la împroprietărire a sătenilor chiar sub limita de 50 jugăre cad., cu aprobarea Comitetului agrar și cu învoirea proprietarului, dându-i în schimb o suprafață echivalentă de pământ, fie în hotarul comunei, dacă este pământ disponibil, fie în regiunile de colonizare.

ART. 16. — Se socotește ca pământ cultivabil, în înțelesul legii de față, tot pământul pe care s'au făcut până astăzi arături, locurile de fâneață, pășunile, golurile de munte, precum și oricare teren ce s'ar găsi propriu pentru a fi dat cu folos în cultură, inclusiv pământul inundabil care a fost cultivat sau pășunat.

Exproprierea se calculează numai asupra pământului cultivabil, adică asupra întinderii rămase din fiecare moșie după ce s'au scăzut viile, grădinile îngrădite, pometurile și hemeștele plantate înainte de 1 Decembrie 1918, pământul care a fost și este irigat artificial, pădurile, râurile, lacurile, bălțile, locurile mocirloase, suprafețele ocupate de curți și clădiri.

Clasificarea făcută de cadastru în această privință va fi revizuită cu această ocazie.

ART. 17. — Terenurile neproductive, râpi, nisipuri mișcătoare, sărături, lacuri (râuri) cu trestişurile de pe ele, locuri mlăștinoase, mocirlele cad în complexul pământului expropriat, se vor expropria, urmând ca aceste pământuri neproductive, întrucât vor forma un complex compact mai mare, să se dea comunelor politice; iar în caz contrariu să se împartă loturile învecinate.

Clasificarea făcută de cadastru în această privință va fi revizuită cu această ocazie.

ART. 18. — Pământul des inundabil, mocirlos, neproductiv, râpile, nisipurile, precum și albia râurilor, pot fi expropriate în întregime, fără considerare de întindere, pentru a fi îmbunătățite sau împădurite de comună sau Stat.

Dacă însă proprietarii unor asemenea terenuri se obligă să facă aceste îmbunătățiri într'un termen de 10 ani, Comitetul agrar poate hotărî să nu fie expropriați, fixând și sancțiunile pentru îndeplinirea obligațiilor proprietarului.

Pentru ajungerea scopurilor arătate mai sus nu se ține seamă la expropriere de întinderea moșiei.

Acolo unde iazurile, lacurile și bălțile de o suprafață maximă de 150 jugăre sunt înconjurate de pământul expropriat, se vor putea expropria, dându-se în proprietatea comunei pentru a fi folosite de săteni.

ART. 19. — Pământul expropriat prin dispozițiunile legii de față, care întrece necesitatea actuală de împroprietărire a locuitorilor din comuna sau comunele învecinate, se va putea lăsa până la colonizare în folosința foștilor proprietari sau arendași dacă nu va fi cerut în arendă de țărani.

Ei vor plăti pentru acest pământ o arendă egală cu dobânda pe care le-o dărește Statul. Termenul de arendă va fi de 3 ani; acest termen se va renoi de drept din 3 în 3 ani, dacă Statul nu va fi încunostiințat proprietarul sau arendașul, cu 10 luni înainte de expirare, că vrea să ia din folosință întreg sau parte din acest teren.

Proprietarii vor plăti, în afară de arendă, pentru pământul expropriat și lăsat în folosința lor, conform dispozițiilor de mai sus, și dările către Stat și comună.

Statul își rezervă totuș dreptul de a lua din folosința proprietarului și înăuntrul acestor intervale de timp suprafața necesară pentru executarea lucrărilor premergătoare colonizării.

ART. 20. — Proprietarul poate să-și aleagă partea neexpropriată din moșie, cu condiție ca partea ce rămâne sătenilor să fie potrivită pentru parcelare în loturi și să poată fi economiceste bine folosită; de asemenea nici proprietarul nu poate fi expropriat altfel, decât așa ca partea ce-i rămâne să formeze un întreg economic cu investițiile principale aflătoare pe moșie.

ART. 21. — Proprietarul are dreptul să rezerve în toate regiunile o jumătate din partea scutită de expropriere din moșia sa, pentru un copil al său care până la 1 Decembrie 1918 și-a început studiile agricole și după ce le va termina în timpul reglementar se dedică economiei rurale.

ART. 22. — Moșiile aceluiaș proprietar aflătoare în mai multe comune, fie că le-a folosit în regie, în arendă sau în parte, vor fi considerate ca una, rămânându-i proprietarului dreptul să aleagă care moșie ori părți de moșie să rămână scutite de expropriere, fără ca suprafața astfel aleasă să poată întrece maximul regional prevăzut de art. 8.

În caz de neînțelegere, hotărîrea Comisiei județene este obligatorie pentru părți.

Vor trebui considerate ca unitate și toate acele părți de moșie cari după 1 Decembrie 1918 au fost rupte din unitatea de moșie.

În cazuri excepționale, ministrul agriculturii, cu avizul conform al Comitetului agrar, după expertiză la fața locului, poate lăsa unui proprietar în una sau mai multe moșii o întindere totală până la 500 jugăre cad., dar numai în regiunile cu cereri de împroprietărire mijlocii sau satisfăcute. Pentru acest scop se vor avea în vedere crescătorile și instalațiile de agricultură industrială și intensivă existente, cu obligațiunea pentru acești proprietari de a conduce exploatarea potrivit unui regulament special întocmit de ministerul agriculturii.

ART. 23. — Când un proprietar va fi expropriat de întreaga moșie aflătoare în hotarul unei comune, la cererea lui, vor putea să fie expropriate și clădirile aparținătoare acelei moșii, precum și întregul inventar agricol.

CAP. II.

Pășunile comunale

ART. 24. — Pentru constituirea și completarea pășunelor comunale:

I. Se destină din pământul expropriat, conform dispozițiilor legii de față, și numai din pământul propriu pentru pășune, suprafața necesară pentru întreținerea contingentului normal de vite din comună.

II. Se expropriază:

a) Pământul propriu numai de pășune și fânează aparținând proprietarilor particulari, care întrece suprafața necesară întreținerii vitelor proprii (pășune și fânează), socotindu-se numărul acestor vite după contingentul normal în raport cu suprafața de moșie rămasă după expropriere, fără însă ca această expropriere pentru pășune să se scoboare sub 50 jugăre cad. de fiecare proprietar; pentru această expropriere moșiile stăpânite în indiviziune se socotesc ca aparținând unui singur proprietar;

b) Întreg pământul de fânețe și pășune aparținând posesorilor care întrece întinderea necesară întreținerii contingentului normal de vite (fânețe și pășune) ale posesorilor;

c) Pământul de pășunat și fânețe aparținând comunităților de avere până la limita necesară întreținerii contingentului normal de vite (fânețe și pășune) al locuitorilor, iar în regiunile muntoase până la limita necesară întreținerii contingentului de vite reclamat de cerințele locale ale locuitorilor.

Pășunile comunelor din fostul Reg. II. Românesc de graniță din Năsăud, reglementate prin legea XVII din 1890 se mențin ca pășuni comunale, fără altă procedură de expropriere. De aceste pășuni beneficiază toți locuitorii agricultori din comunele foste grănicerești, fără osebire dacă sunt sau nu descendenți a familiilor grănicerești;

d) Părți din pășunile comunale, urbariale și asociațiunile particulare create în baza legilor 1908 VII, 1908 XXX, IX, 1908 XLIII, cari întrec trebuințele de pășunat al contingentului normal de vite din localitate;

e) Acolo unde interesul economic al populației cere, vor putea fi expropriate cu avizul serviciului silvic și cu aprobarea Comitetului agrar și păduri, numai dacă terenul este propriu pentru pășunat;

f) Acolo unde nu există pășuni comunale sau nu există pentru toți locuitorii din comună și nu se poate înființa sau completa prin mijloacele arătate la punctele de mai sus, se va destina în acest scop o parte din pământul arabil expropriat, conform dispozițiunii legii de față, până la 1 jugăr cad. de fiecare cap de familie;

g) În regiunile de munte și deal nu se destină pentru pășune pământul arabil care a fost folosit ca atare până la 1 Decembrie 1918.

Pământul de pășune care întrece trebuințele de pășunat a contingentului normal de vite a locuitorilor locali, va servi la înființarea de pășune cu preferință pentru acei locuitori cari pășunau înainte pe aceste locuri, sau cari au ridicat pe ele sălașuri, stâne sau alte edificii de munte.

ART. 25. — Pământul expropriat conform dispozițiilor art. 22 servește numai la înființarea și completarea pășunilor comunale pentru folosința tuturor locuitorilor proprietari de vite, fără privire dacă au pământ cultivabil, dându-se precădere agricultorilor, muncitorilor agricoli, minieri și industriali.

ART. 26. — Suprafața completării sau înființării de pășuni comunale se calculează după numărul capilor de familie, socotindu-se după fiecare cap de familie, până la 10 jugăre cad. la munte, până la 5 jugăre cad. la deal și până la 2 jugăre cad. la șes.

În comunele de munte în cari ocupațiunea principală a locuitorilor este creșterea vitelor se poate socoti până la 22 jugăre cad. de cap de familie; iar în comunele de deal, pentru același locuitori, până la 10 jugăre cad.

În acest calcul intră și suprafața pășunilor existente comunale, urbariale sau particulare. Pentru muncitorii agricoli (zileri), minieri și industriali se socotește numai suprafața necesară pentru întreținerea până la 2 capete de vite în orice regiune.

ART. 27. — La exproprierea pământului de pășune și fâneață se va ține seama și de necesitățile de pășune și fânețe ale vitelor personalului silvic, după normele dela art. 24, precum și a celor întrebuințate la exploatarea pădurilor, la industria lemnului, minelor și alte industrii.

ART. 28. — Crescătorii de vite existente și recunoscute li se respectă pășunea și fâneața necesară.

ART. 29. — În regiunile de munte și deal se pot expropria pentru pășunea comună și poienile mai mari de 20 jugăre cari sunt în apropiere de marginea pădurii și de sat; iar pentru fâneață și cele dela 10

jugăre în sus din interiorul pădurii și cele mai mici de 20 jugăre din marginea lor.

ART. 30. — În regiunile miniere concesionarii de azi ai terenului expropriat au dreptul de a întrebuința în scopul exploatării miniere a subsolului suprafața de teren strict necesară, plătind proprietarului suprafeței despăgubirea.

ART. 31. — Împărțirea pe regiuni a terenului din punct de vedere al exproprierei pământului de cultură și a pășunelor comunale în: munte deal și șes, se va hotărî de către organele de aplicare dela cap. VI al legii prezente, ținând seamă de definiția riguros științifică pentru fiecare moșie.

CAP. III

Pădurile comunale

ART. 32. — Se înființează după trebuință păduri comunale și se completează pădurile comunale existente în modul următor:

a) Se destină de preferință și în primul rând suprafața de pădure din proprietățile cari se expropriază în întregime conform art 6, precum și din pădurile Statului;

b) Se expropriază în măsura lipsei orice pădure, fie ale persoanelor juridice, fie ale particularilor, până la limita de 100 jugăre cad. la șes și la deal și 200 jugăre cad. la munte;

c) Se vor putea expropria chiar și pădurile comunale, urbariale, composesorale, precum și acele păduri cu caracter de păduri comunale a căror suprafață întrece limita fixată de această lege.

Pădurile grănicerești ale comunelor din fostul regiment II românesc de graniță dela Năsăud, potrivit legii XVIII din anul 1890, se mențin fără altă procedură de expropriere, ca păduri comunale.

De aceste păduri beneficiază toți locuitorii agricoli din comunele foste grănicerești, fără osebire dacă sunt sau nu descendenți ai familiilor grănicerești;

d) Se vor putea expropria și pădurile cumpărate în baza ordonanțelor fostului guvern ungar di 1 Noembrie 1917, privitoare la restrângerea liberei circulațiuni a imobilelor.

ART. 33. — Suprafața pădurilor comunale se calculează după numărul capilor de familie. Pentru aceasta: în regiunile agricole se vor socoti de fiecare cap de familie până la 3 jugăre cad.; în regiunile acelea unde pământul cultivabil este redus și existența populațiunii se asigură și prin creșterea vitelor se va putea merge până la 5 jugăre cad.; iar acolo unde pământul cultivabil lipsește și existența populațiunii se asigură, afară de prăsierea vitelor, și prin industria casincă de lemn, se va putea merge până la limita de 7 jugăre cad. de fiecare cap de familie.

ART. 34. — La fixarea suprafeței pădurilor comunale se va ține socoteală și de pădurile urbariale, composesorale, precum și de acele păduri cari au ca-

racterul de păduri comunale, întinderea lor intrând în suprafața ce urmează a se atribui comunei respective, calculată după normele de mai sus. Atât exproprierea pădurilor, cât și constituirea lor în păduri comunale se face cu avizul și sub direcțiunea serviciului silvic al Statului.

ART. 35. — Pădurile de apărare nu vor putea fi expropriate pentru păduri comunale.

ART. 36. — Cu prealabila aprobare a comitetului agrar, se pot scuti de expropriere toate acele păduri în măsura cari servesc exploatarea minelor, uzinelor de fier și ale tuturor întreprinderilor industriale cari întrebuințează lemnul ca material brut sau ca combustibil pentru fabricarea de articole industriale și cari au menirea de a stăface în prezent și viitor trebuințele de materiale de lemn ale întreprinderilor industriale existente.

ART. 37. — Pădurile comunale existente, precum și cele înființate și completate prin legea de față, vor fi administrate prin organele silvice ale Statului, conform legilor în vigoare.

CAP. IV.

Dispoziții generale

ART. 38. — Împreună cu moșiile expropriate se vor expropria, fără plată, drepturile de apă, de vamă și orice prerogative. Această dispoziție nu atinge dreptul proprietarilor de mori și poduri umblătoare existente, afară de podurile umblătoare cari au necesitat investiții importante și cari se vor expropria cu plată.

ART. 39. — Subsolul pământului expropriat aparține Statului, cu excepția drepturilor câștigate.

ART. 40. — Din pământurile expropriate, Statul își poate rezerva suprafața necesară pentru trebuințele de interes general, cultural, economic, social, militar, educativ, etc. Pentru construcții de școli și biserici în comunele rurale se pot expropria până la cel mult două jugăre din orice teren.

ART. 41. — Contractele de arendare pentru pământul cultivabil sunt desființate de drept pentru partea sau părțile de moșie expropriate, reducându-le proporțional și arenda fără nici un fel de pretențiune din partea arendașului sau a proprietarului.

În caz de rezilierea parțială, proprietarul este obligat a restitui arendașului din garanție o parte proporțională cu întinderea de pământ pentru care s'a desființat contractul de arendă.

În caz când arendașul a făcut îmbunătățiri pe moșie și aceste îmbunătățiri au fost evaluate și plătite la expropriere, el are dreptul la o despăgubire egală din partea proprietarului.

Dacă suprafața expropriată trece de 25% din întinderea totală a moșiei, arendașii și proprietarii au facultatea de a cere rezilierea contractului întreg, fără nici un fel de pretențiuni.

Contractele de arendă ale agronomilor titrați se respectă până la terminarea lor.

ART. 42. — Bunurile mici și tot pământul cultivabil cari sunt proprietatea Statului, trece în administrația Casei centrale a împroprietăririi, pentru a fi întrebuințate conform art. 1 din legea de față.

ART. 43. Proprietarii și sătenii vor permite drumurile și lucrările necesare folosinței și cultivării pământului, adăpării vitelor la adăpători naturale, atât pentru categoriile de pământ arătate la art. 14, ultimul alineat, cât și pentru părțile de moșii expropriate sau rămase proprietarului.

Cheltuielile necesare pentru întreținerea adăpătorilor și drumurilor folosite împreună se suportă proporțional de interesați.

ART. 44. — Dacă pe pământul expropriat și dat în folosința sătenilor sunt semănături, ele rămân până la recoltă proprietarilor, iar dacă sunt ogoare sau arături, proprietarul are drept la valoarea lor apreciată de organele de aplicare ale legii.

ART. 45. Moșiile rămase în urma exproprierii nu se pot arenda pe un termen mai mic de 7 ani.

Arendarea în total a moșiilor rămase după expropriere se va face cu drept de preferință la preț și condițiuni egale obștiilor locale sau agronomilor de profesie.

ART. 46. — Casa centrală a împroprietăririi poate vinde prin bună învoială sătenilor atât bunurile mici cari sunt proprietatea Statului cât și suprafețele de pământ expropriate și cari prin natura lor nu sunt proprii a fi întrebuințate pentru împroprietărire sau pentru pășune, preferindu-se: așezămintele culturale, sanitare și cooperative, invalizii de război, văduvele cu copii, vecinii sau cei cari l-au stăpânit în arendă înainte.

Ministerul agriculturii poate vinde prin bună învoială din pământul expropriat până la 10 jugăre pentru instalațiuni industriale, dacă cumpărătorul se obligă ca în cel mult doi ani dela cumpărare să instaleze o industrie cu un capital de cel puțin 60.000 lei. Nerespectarea condițiunilor de mai sus atrage rezilierea vânzării.

ART. 47. — Statul are drept de preemțiune, cu acelaș preț și în condițiuni egale, la cumpărarea conacelor moșiilor expropriate, precum și al moșiilor în corpuri întregi dela 50 jugăre în sus.

Acest drept de preemțiune privește numai pământul cultivabil astfel cum este definit prin art. 13 din lege; el se exercită de Casa centrală a împroprietăririi. Ori și ce vânzare pentru a fi definitivă trebuie să fie notificată Casei centrale a împroprietăririi, care are timp de 30 de zile libere pentru a reține imobilul vândut pe prețul și în condițiunile arătate în contractul de vânzare. Dacă în acest timp Casa centrală a împroprietăririi nu și-a arătat în scris intenția de a cumpăra pe acelaș preț și în aceleași condițiuni imobilul, vânzarea este definitivă.

Ori și ce vânzător poate să evite exercițiul dreptului de preemțiune în condițiile de mai sus, notificând Casei centrale a împroprietăririi intențiunea sa de a vinde, arătând prețul și condițiunile. Dacă Casa centrală a împroprietăririi nu a răspuns în scris, în termen de 30 de zile libere dela notificare, că vooeste să cumpere imobi-

lul în condițiunile și prețul arătat, vânzătorul este liber să dispue de imobilul său cum va voi, vânzându-l cu prețul și condițiunile indicate în notificare, în termen de 6 luni. Dacă vânzarea nu se face în acest termen, imobilul rămâne în situația dinaintea notificării.

Schimbul de moși de întindere egală, sau echivalentă ca valoare, nu este supus dreptului de preemțiune.

CAP. V

Prețuirea

ART. 48. — Prețul cu care se plătește pământul expropriat se fixează în prima instanță de comisiunea județeană pentru exproprieri, iar în a doua și ultima instanță de Curtea de apel.

ART. 49. — Hotărârile comisiilor județene asupra prețului se înaintează mai întâi Comitetului agrar care are dreptul de a propune o armonizare generală a prețurilor stabilite pentru fiecare județ în parte. Aceste propuneri, împreună cu hotărârile comisiilor județene, se trimit apoi Curților de apel pentru judecarea definitivă.

Hotărârile Curților de apel pot fi atacate, în termen de 3 luni dela pronunțare, înaintea înaltei Curți de casație, pentru violarea acestei legi, numai de către ministerul agriculturii, prin procurorul general de pe lângă înalta Curte.

Curtea de casație va judeca în secțiuni-unite, citând părțile și ministerul agriculturii, considerând afacerea urgentă.

Dacă înalta Curte casează hotărârea, Curtea de trimitere este datoare să se supună hotărârii Curții de casație.

ART. 50. — Prețul terenurilor expropriate se fixează pe jugăre cad., pe categorii și calități de pământ. El se determină prin orice elemente de apreciere și anume: prețul de vânzare al pământului în localitate și în vecinătate în anul 1913; Prețul de arendare în regiune capitalizat cu 5%; evaluarea făcută de instituțiunile de credit; venitul net la jugărul cad., impozitul fonciar și orice alte date luate din ultimii 5 ani până la 1913. În nici un caz însă prețul nu va trece peste prețul din anul 1913. Socoteala se va face în lei. Pentru stabilirea prețului, leul se consideră egal cu coroana.

Face excepțiune pământul întrebunțat la înființarea sau completarea pășunilor comunale, al cărui preț se socotește considerându-se leul egal cu două coroane.

ART. 51. — Prețul viilor și sădirilor se va socoti după prețul mijlociu din ultimii 5 ani până la 1913.

Se va avea în vedere vârsta viei sau sădirilor, modul plantațiunii, lipsurile, varietățile, starea vegetației, capitalul investit, etc.

ART. 52. — Prețul pădurilor se va stabili avându-se în vedere la prețuire calitatea materialului lemnos, speciile, căile de comunicație, depărtarea dela gări și centrele de desfacere, fără ca prețul fixat să poată întrece mijlocia prețurilor din localitate sau regiune din ultimii cinci ani înainte de 1913.

ART. 53. — Prețul clădirilor și instalațiilor industriale se va stabili după prețul de cost, avându-se în vedere vechimea și starea de întreținere. Se va ține seamă și de puțința și modul de utilizare.

ART. 54. — Pentru embaticuri (emphyteuzis) [taxaliștii, jelerii], prețul se stabilește înmulțind cu 15 suma anuală plătită, sau valoarea prestațiunilor anuale în natură, socotite din mijlocia prețurilor pe anii 1886—1895.

CAP. VI

Organele de aplicare și procedura de expropriere

ART. 55. — Organele de aplicare sunt:

I. Comitetul agrar.

II. Comisiunea județeană de expropriere.

III. Comisiunea de ocol pentru expropriere.

I

Comitetul agrar

ART. 56. — Comitetul agrar este organul consultativ al ministerului agriculturii în toate chestiunile privitoare la expropriere, improprietărire, înființare de proprietăți mijlocii și dare în folosință a pământului expropriabil în perioada interimară.

ART. 57. — Atribuțiunile și compunerea comitetului agrar sunt determinate prin art 37 din legea pentru reforma agrară din vechiul regat.

El poate cere comitetelor de ocol un supliment de cercetare la tablourile de improprietărire încheiate, pentru a fi revizuite atunci când au fost trecuți pe tablouri locuitorii cari nu aveau drept sau nu au fost trecuți dintre cei îndreptățiți.

II

Comisiunea județeană de expropriere

ART. 58. — Una sau mai multe pentru fiecare județ, se compune din 5 membri; un consilier al Curții de apel desemnat de ministerul de justiție ca președinte, sau în lipsă un judecător de tribunal desemnat de președintele tribunalului, un al doilea judecător desemnat tot de președintele tribunalului, un delegat al Casei centrale a improprietării, consilierul agricol județean și un inginer geodesic.

Pe lângă fiecare comisiune județeană va funcționa câte un secretar.

ART. 59. — Hotărârile comisiunii se iau cu majoritate de voturi și se vor da îndată ce lucrarea a fost terminată. Ele vor cuprinde susținerile părților, motivele hotărârii, părerile deosebite și semnăturile membrilor comisiunilor și a secretarului ei.

ART. 60. — Atribuțiunile comisiunilor județene sunt:

1. Se pronunță în prima instanță asupra prețuirii pământului și supraedificatelor expropriate;

2. Se rosteste în ultima instanță asupra apelurilor făcute contra hotărârilor comisiunilor de ocol, privitor la situația juridică a proprietății, la calitatea, întinderea, alegerea și stabilirea terenului expropriat, asupra numărului moșilor ce aparțin aceluiaș proprietar, precum și

la stabilirea prețului da arendă pe jugăr cad. pentru perioada interimară până la Improprietărire.

Hotărârile comisiunilor județene date în această privință sunt definitive și executorii, fără drept de opoziție, apel sau recurs, cu rezerva dreptului de revizuire din partea Comitetului agrar timp de un an dela executarea în fapt a hotărârii.

III

Comisiunea de ocol pentru expropriere

ART. 61. — Una pentru fiecare circumscripție de judecătore de ocol, se compune din 4 membri: judecătorul de ocol ca președinte, un delegat al Casei centrale a Improprietăririi, agronomul regional și un inginer geometru.

Hotărârile comisiunii se iau cu majoritate de voturi; în caz de paritate decide votul președintelui; ele se vor da de îndată ce lucrarea a fost terminată și se vor constata prin procese-verbale, cari vor cuprinde susținerile părților, motivele hotărârii și semnăturile membrilor comisiunilor și a secretarului ei, care va fi de preferință conducătorul Cărții funduare.

Aceste procese-verbale cuprind și părerile deosebite ale minorității.

ART. 62. — Atribuțiunile comisiunilor de ocol sunt:

1. Se pronunță în primă instanță asupra situației juridice a proprietății din punctul de vedere al exproprierii, asupra întinderii, situației, alegerii și stabilirii terenului expropriabil; asupra cuantumului acestuia și celui ce rămâne neexpropiat.

Pentru acest scop, comisiunea va asculta concluziile părților și se va face toate investigațiile pentru dobândirea datelor ce va socoti necesare pentru darea hotărârii și va putea pentru aceste lămuriri însărcina experti;

2. Adună toate elementele necesare:

a) Pentru evaluarea prețului pământului cultivabil expropiat după categorii (pământ arabil, pășune și fânețe) și calități;

b) Pentru evaluarea prețului pădurilor; viilor, plantațiilor de orice fel, clădirilor, stabilimentelor industriale bălților, stuhărilor, izlazurilor, pământului inundabil, necultivabil, etc., cari cad sub expropriere;

c) Va satori întinderea de pământ pentru înființarea și completarea pășunelor și pădurilor comunale potrivit dispozițiilor cap. II. și III;

d) Pentru evaluarea prețului de arendă de jugăr cad. în perioada interimară până la expropriere.

ART. 63. — Procedura pentru funcționarea organelor de aplicare se va preciza prin regulament și instrucțiuni.

CAP. VII

Operațiile exproprierii

ART. 64. — Aplicarea dispozițiilor legii de față privitoare la expropriere se face de Casa centrală a Improprietăririi. Operațiunile de expropriere se vor înfăptui de odată în toată țara.

ART. 65. — Toți proprietarii a căror moși sunt supuse în total sau în parte exproprierii prin legea de față, sunt datorii ca în termen de o lună dela promulgarea ei să remită fiecărui judecător de ocol al circumscripției în care se află așezate fiecare din moștile ce posedă, sau a posedat la 1 Decembrie 1918, o declarațiune în patru exemplare pentru fiecare moșie, care să cuprindă următoarele:

a) Numele proprietății, a satului, comunei, plășii și județului unde este așezată moșia;

b) Numele proprietarului, capacitatea lui juridică și domiciliul lui real;

c) Starea juridică a proprietății acum și la 1 Decembrie 1918;

d) Numărul cotei funduare ale proprietății, precum și suprafața de pământ, specificând în jugăre cad. câtă pădure, grădini, vii, terenuri irigabile, neproductive, bălți, etc., și cât teren cultivabil;

e) Numărul moștilor ce posedă acum și la 1 Decembrie 1918, cu arătarea suprafețelor totale și părțiale ca mai sus;

f) Dacă această moșie era cultivată prin arendaș la 1 Ianuarie 1918 și 1 Mai 1921, și de cât timp, și dacă mai este încă arendată;

g) Moșia sau moștile în cari înțelege să-și păstreze maximul prevăzut de lege;

h) Dacă pe moșie are organizație agricolă, industrială intensivă, în ce constă, ce capital a investit și de ce anume suprafețe de teren are nevoie pentru funcționarea acestei organizații în cazul când înțelege să se rezerve, conform dispozițiilor art. 20, precum și partea de moșie ce își alege pentru acest scop;

i) Dacă posesiunea reală consună cu cărțile funduare și dacă are procese de proprietate sau repoziție sumară în curgere;

k) Venitul total după cadastru și darea după pământ, case și stabilimente industriale;

l) Prețul de cumpărare al moșiei, total sau pe jugăre cad., evaluarea la partaj, moșteniri și orice evaluări a institutelor de credit, cu indicarea anului când s'a plătit aceste prețuri și s'au făcut evaluările;

Obligațiunea de mai sus pentru minori și curanzi cade în sarcina reprezentanților lor legali și în cazul dacă asupra imobilului este constituit un drept de uzufruct legal sau convențional asupra uzufructuarului.

ART. 66. — Judecătoria de ocol va alătura declarației înalitate extrasele funduare în copii oficiale autentice și le va pune la dispoziția comisiei de ocol.

Judecătoria de ocol va dispune ca oficiul cărții funduare să noteze exproprierea asupra tuturor proprietăților, cari în înțelesul legii de față cad sub expropriere.

ART. 67. — Declarația dată de proprietar servește ca bază pentru operațiunile exproprierii. Cei ce nu vor da această declarație în termen de o luna sau o vor da gresit, nu vor avea nici o cale deschisă pentru

greșelile ce s'ar putea comite din această cauză cu ocaziunea exproprierii, afară de cazul de forță majoră adevărită.

Primăriile comunale vor fi datoare a soma proprietarii în scris, în timp de 15 zile dela promulgarea acestei legi, să facă declarație. Somarea se va face la sediul administrației moșiei, păstrând dovada despre aceasta.

Art. 68. — Judecătorul de ocol va trimite câte un exemplar legalizat depe declarațiile proprietarilor, legalizate, unul Casei centrale a împroprietăririi, și altul consilierului agricol județean respectiv.

Art. 69. — Comisiunile de ocol pentru expropriere își vor începe operațiunile în cel mult 70 zile dela promulgarea legii de față.

Ele își fac lucrările lor în baza informațiilor directe, declarațiilor dela art. 65, precum și pe baza încunoștințării ce vor avea pe orice cale despre existența vreunei moșii supusă exproprierii și pentru care proprietarul nu a făcut deosebită declarațiune.

Oricine este în drept să aducă la cunoștință comisiunii, omisiunile săvârșite de cei obligați a face declarațiune conform art 65.

ART. 70. — Ziua hotărâtă pentru începerea operațiunii va fi adusă la cunoștință de către președintele comisiunii atât proprietarului prin citațiunile la sediul administrației moșiei sau la domiciliul ales prin declarație, cât și Casei centrale a împroprietăririi prin consilierul agricol respectiv.

ART. 71. — În ziua fixată, comisiunea de ocol se transportă la fața locului și se rostește asupra întinderii proprietății supuse în total sau în parte exproprierii, asupra diferitelor categorii de pământ, asupra clădirilor și altor îmbunătățiri și asupra suprafețelor cari, în limitele articolelor dela cap. I, urmează a se lăsa proprietarului.

În acelaș timp comisiunea adună și elementele necesare pentru fixarea prețului.

ART. 72. — Hotărârile date cu unanimitatea membrilor comisiunii de ocol pentru expropriere, dacă nu sunt apelate de nici una din părți, rămân definitive și se execută.

ART. 73. — Hotărârea comisiunii de ocol se va da îndată după terminarea lucrărilor chiar la fața locului, ea se va trece în proces-verbal și se va înmâna proprietarului, delegatului sătenilor, consilierului agricol al județului și primăriei comunale respective. Dosarul actelor se va păstra la judecătoria de ocol.

ART. 74. — În contra hotărârilor comisiunii de ocol pentru expropriere se va putea declara apel către comisiunea județeană de expropriere atât de proprietar, de țărani cât și de Casa centrală a împroprietăririi, prin delegatul ei din comisiune, prin consilierul agricol sau priu direcțiunea ei.

Termenul de apel este de 15 zile libere. El curge pentru toate părțile dela înmânarea hotărârii.

ART. 75. — În caz când hotărârea nu a fost pronunțată în unanimitate, ea va fi în mod obligator cer-

cetată de Comisiunea județeană penfru expropriere. În acest scop se va înainta dosarul din oficiu de către președintele comisiunii de ocol pentru expropriere.

ART. 76. — Președintele comisiunii de județ, primind apelurile arătate la art. 74 și hotărârile trimise conform art. 73, fixează termenul de judecată, care nu poate fi mai scurt de 30 zile dela primirea apelului. Acest termen se afișează la ușa localului de judecată și se aduce la cunoștința părților, cel puțin 10 zile înainte de judecată, prin citațiune:

a) Proprietarului la sediul administrației moșiei sau la domiciliul real ales prin declarație;

b) Sătenilor în mâna delegatului și prin afișare la ușa primăriei comunelor în care e situată moșia expropriată:

c) Casa centrală a împroprietăririi.

Înainte ambelor comisiunii de expropriere sătenii vor fi reprezentați prin 1—3 delegați sau printr'un reprezentant; iar proprietarii în persoană sau printr'un reprezentant.

ART. 77. — Hotărârea dată de comisiunea județeană cu privire la fixarea prețului este supusă apelului, în termen de 15 zile dela înmânarea făcută părților, la Curtea de apel, care judecă de urgență și cu precădere.

Deciziunile Curții de apel nu sunt supuse opoziției sau recursului.

ART. 78. — În ce privește procedura, până la unificarea legislației se vor aplica analog; atât înainte comisiunii de ocol și județene, cât și înainte Curții de apel, normele procedurii civile în vigoare.

CAP. VIII.

Executarea exproprierii.

ART. 79. — Hotărârile definitive ale comisiunilor de expropriere vor fi executate de judecătoria de ocol prin inginerul operator delegat al Direcțiunii cadastrului, conform regulamentului special care face parte integrantă din această lege.

ART. 80. — În acest scop, comisia de ocol pentru expropriere va fixa termenul pentru începerea executării, va pune la dispoziția inginerului delegat al Direcțiunii cadastrului toate datele, precum și dosarul de expropriere. Lucrările de executare vor începe îndată și se vor urma până la terminarea lor fără nici o întrerupere.

ART. 81. — Delegatul Direcțiunii cadastrului, în conformitate cu hotărârile definitive ale comisiunilor de expropriere, va alcătui planul terenului expropriat, folosind în acest scop planurile cadastrale existente, și relativ la moșiile comasate, hărțile și celelalte lucrări tehnice de comasare sau executând un plan nou, în conformitate cu dispozițiunile regulamentului special și cu toate prevederile în vigoare cu privire la lucrările tehnice de comasare. După verificarea noului plan se vor fixa în natură hotarele terenului expropriat.

În contra lucrărilor de executare se va putea face dela înmânarea avisului despre verificarea acestora, în termen de 15 zile, contestație la comisiunea județeană.

După terminarea lucrărilor de executare pe teren, judecătorul de ocol va trece în cărțile funduare hotărârile definitive de expropriere, intabulând dreptul de proprietate al Statului. Planul original se va trimite Direcțiunii cadastrului, o copie va fi reținută la dosarul de expropriere, care va fi păstrat la arhiva judecătorei de ocol, altă copie va fi trimisă primăriei respective.

CAP. IX.

Exploatarea pământurilor expropriate. — Plata prețului și lichidarea sarcinilor.

ART. 82. — Paralel cu operațiunile de expropriere, Casa centrală a împroprietăririi va lua măsuri ca să înceapă operația de parcelarea pământului expropriat și vânzarea lui la țărani.

ART. 83. — Până la efectuarea împroprietăririi, pământul expropriat va fi folosit prin arendare. Arendarea pământului supus expropriării, atât în ceea ce privește întinderea, alegerea cât și prețul de arendă, se hotărăște de comisiunea județeană de expropriere.

ART. 84. — Odată cu începerea lucrărilor pentru arendare, Casa centrală a împroprietăririi poate organiza tovarășii de exploatare agricolă, cărora li se vor da în stăpânire pământul supus arendării. Membrii acestor tovarășii nu sunt răspunzători decât pentru obligațiile lor proprii.

ART. 85. — Plata prețului cuvenit proprietarului expropriat se poate face în numerar sau în titluri de rentă, amortizabile în 50 de ani și purtătoare de dobândă de 5% pe an. Valoarea nominală este socotită la plată drept valoarea reală. Pentru pământul expropriat pe baza art. 9 și 14 se plătește prețul în numerar.

Plata expropriării pentru toate personale morale publice se face în rentă perpetuă purtătoare de dobândă de 5% pe an.

ART. 86. — Plata prețului pentru [fiecare] proprietar se face de îndată ce exproprierea este definitivă. Statul face plata prețului totdeauna prin consemnarea numerarului și rentei cuvenite la Banca Agrară din Cluj. El se liberează valabil prin simplul fapt al consemnării prețului. Proprietarul va ridica numerariul sau titlurile de rentă dela Banca Agrară numai cu autorizația judecătorei, ca autoritate a cărții funduare competente.

ART. 87. — Orice acțiuni de revendicare, urmări imobiliare sau de venituri, precum și orice drepturi reale ca: privilegiu, ipoteci legale sau convenționale, uzufruct, servituți, embatic sau besman și orice altele de orice natură, chiar cunoscute Statului, nu pot împiedica exproprierea și rămân desființate de drept asupra porțiunii expropriate din ziua consemnării prețului cuvenit în rentă la Banca Agrară. Judecătoria, prin oficiul cărții funduare, în urma cererii Casei centrale a împroprietăririi și sub dovada consemnării prețului, va ordona radierea tuturor acestora deasupra porțiunii expropriate și închiderea oricăror dosare de acțiuni sau urmări.

Deasemnea, până la consemnare, orice cesiune, urmări, popri și sechestre nu se pot înființa în mâi-

nile Statului, care nu are să țină seama de ele. Iar cele înființate rămân de drept desființate.

ART. 88. — Proprietarul este îndatorat să-și ridice singur, sau prin procurator special, prețul. La ridicarea prețului se va cere dovada identității și autorizațiunii personale prin act public.

ART. 89. — Dacă imobilul este împovărat, judecătoria de ocol, ca autoritate de carte funduare, va reține tot prețul expropriării, ordonând seriază pretențiunilor după normele legilor în vigoare. În baza semnării judecătorești se vor achita creditorii ipotecari în rentă.

Arenda anticipată, întrucât nu ar fi intabulată, se seriază după creanțele intabulate.

ART. 90. — Orice acțiune de revendicare, urmări imobiliare sau devenite, precum și orice drepturi reale de pe imobil, vor trece pe contravaloarea lor, neschimbând această împrejurare competența judecătorei.

Sarcinile patronatelor inerente moșilor expropriate vor trece la Stat, proporțional cu partea expropriată, până la ulterioara, definitivă și unitară regulamentare a chesțiunii.

Evaluarea sarcinilor preluate se va face după pozițiunile legii de față și echivalentul va fi substras din prețul expropriării în favorul Statului.

Obligamentele și drepturile patronale astfel răscumpărate vor fi împlinite de către Stat și nu vor trece asupra nouilor proprietari.

PARTEA II.

IMPROPRIETĂRIEA

CAP. X

Ordinea de preferință la împroprietărire

ART. 91. — Pământul expropriat pe temeiul legii de față se parcelează spre a se vinde în loturi cultivatorilor de pământ în condițiunile și modul arătat în legea de față.

ART. 92. — Vor fi împărțâși țărani muncitori de pământ în ordinea următoare:

1. Acei capi de familie, servitori și muncitori agricoli din partea locului cari în ultimii doi ani dinaintea mobilizării și întrucât au fost mobilizați și în timpul expropriării au lucrat pe moșia expropriată și cari în război au devenit invalizi, dar sunt capabili de a conduce lucrarea pământului.

Tot aci se înșiră văduvele și familiile celor căzuți în război, dacă îndeplinesc condițiunile amintite:

2. Servitorii și muncitorii agricoli din partea locului, capi de familie, cari în ultimii doi ani și în timpul expropriării, dacă au fost demobilizați, au muncit pe moșia expropriată, dacă au făcut serviciul militar în război fără a fi devenit invalizi;

3. Toți capi de familie cari în război au devenit invalizi, dar sunt capabili de a conduce lucrarea pământului.

Tot aci se însiră văduvele și familiile celor căzuți în război.

4. Toți capii de familie cari au făcut serviciul militar în război fără a fi invalizi;

5. Bărbații neînsurați care au devenit invalizi de război, dar sunt capabili să conducă lucrarea pământului;

6. Bărbații neînsurați cari au luat parte la război fără a fi invalizi;

7. Mobilizații prin ordinul consiliului dirigent;

8. Cei emigrați care s'au întors, respectiv familiile lor, dacă nu au alt susținător;

9. Capii de familie cari nu au luat parte în război;

10. Bărbații neînsurați majori care nu au făcut serviciul militar în decursul războiului;

11. Voluntarii din armata română, ori dintr'o armată aliată sau cari s'au format în grupuri de voluntari independenți.

La împroprietărire îndreptățiți de sub punctele 3 și 11 se satisfac cu cei de sub No. 1, intrând în aceeași categorie cei dela punctul 2, se vor satisface împreună cu cei de sub No. 4, intrând în aceeași categorie; iar cei dela punctul 8 vor rămâne cei din urmă la împroprietărire.

12. După satisfacerea tuturor celor îndreptățiți se vor completa și se vor crea unde nu sunt sesiuni parohiale, cantonale și școlare până la maximum prevăzut în art. 6 p. 4.

ART. 93. — La împărțirea terenului expropriat vor lua parte în ordinea prevăzută în art. 92 locuitorii tuturor comunelor cari după situațiunea lor geografică sunt avizate la acel teren, fără considerare la împrejurarea că moșia expropriată face sau nu parte din hotarul acelei comune, preferindu-se locuitorii cari au muncit și pășunat pe moșie, chiar din alt județ.

Pentru o mai bună cultivare a hotarelor comunale și pentru îndestularea celor îndreptățiți se va putea face chiar și schimbul între comune.

ART. 94. — Când pământul expropriat nu ajunge tuturor celor îndreptățiți, o parte din ei vor putea avea pământ în alte regiuni unde ar fi disponibil, vor fi preferați la împroprietărire pe loc invalizii și văduvele de război, iar din fiecare categorie oamenii în vârstă, cei cu familie numeroasă și cei care au gospodării întemeiate.

ART. 95. — În caz de paritate de condițiuni între îndreptățiți din aceeași categorie și de neajunzarea numărului loturilor, se va proceda prin tragere la sorți.

ART. 96. — Nu vor putea beneficia de pământ, nici de arezi prelabile, acei cari au comis acte de trădare împotriva Statului român constatate de forurile judecătorești, cari nu au urmat ordinul de chemare la mobilizare sau au dezertat din armata română, alienații cu excepția fostilor mobilizați și toți cari din orice cauză stau sub curatelă sau tutelă prelungită.

CAP. XI

Parcelarea pământului expropriat

ART. 97. — Pământurile expropriate se vor parcela în loturi complete, loturi întregi până la 7 jugăre cad. după calitatea pământului și loturi de colonizare până la 16 jugăre cad. La formarea și distribuirea loturilor se ține seamă și de pământul pe care cei îndreptățiți îl posedă sau au perspectiva de a-l moșteni în linie directă.

ART. 98. — În localitățile unde pământul cultivabil nu ar ajunge pentru împroprietărire tuturor sătenilor îndreptățiți cu loturi până la 7 jugăre cad., precum și acolo unde mijlocul principal de existență al locuitorilor nu este agricultura, comisiunile județene pentru împroprietărire vor putea face loturi mai mici de 5 jugăre cad.

ART. 99. — Dacă după îndestularea sătenilor rămâne pământ disponibil, se va putea înființa economii model pe seama școlilor primare și normale, posturilor și secțiilor de jandarmi; întinderea acestor ferme nu va depăși 5 jugăre cadastrale; iar din pământul rămas disponibil se va înființa noi proprietăți mijlocii, cari nu vor putea trece de 50 jugăre cad. Vor avea precădere la optarea acestui fel de proprietăți cei cu pregătiri speciale sau cunoștințe practice probate, cu obligațiunea de a le conduce personal.

Tot din pământul disponibil, mici funcționari, muncitori mărginași din orașe, muncitori din centrele miniere, industriale și balneare a căror ocupație principală nu este plugăria, vor primi ca loc de casă $\frac{1}{4}$ jugăr cad. și $\frac{1}{2}$ jugăr cad. pământ cultivabil pentru a-și crea mici gospodării pe seama familiilor lor.

ART. 100. — Fânețele expropriate la munte, la deal și la șes se vor vinde numai în proprietate individuală până la 3 jugăre cad.

CAP. XII

Organele de aplicare

ART. 101. — Organele de aplicare ale împroprietăririi sunt:

1° Comitetul local;

2° Comisiunea de ocol pentru împroprietărire;

3° Comisiunea județeană pentru împroprietărire.

1. Comitetul legal se compune din: secretarul comunal, primar, preoți, învățători, diriginți și 2-3 săteni delegați (aleși din sânul lor).

Comitetul local are însărcinarea de a întocmi în fiecare comună un tablou de toți sătenii cari ar avea drept să fie împroprietăriți în conformitate cu dispozițiunile legii și cu ordinea de precădere ce ea stabilește și cari se vor desvolta prin instrucțiuni.

2. Comisiunea de ocol pentru împroprietărire se compune din:

a) Judecătorul ocolului în care e așezată comna sau substitutul său, iar în caz de lipsă prim-pretorul sau pretorul;

b) Agronomul regional;

c) Delegatul Casei centrale a împroprietăririi.

ART. 102. — Comisiunea de ocol are însărcinarea de a judeca listele întocmite de comitetul local cu sătenii îndreptățiți a se împroprietări, și le va așeza în ordinea de preferință, potrivit art. 92 și următorii. Comisiunea hotărăște cu majoritate de voturi. Hotărârea se dă cu apel la comisiunea județeană de împroprietărire.

ART. 103. — Comisiunile județene pentru împroprietărire, câte una sau mai multe pe județ, se compun din:

a) Un judecător numit de președintele tribunalului din șirul judecătorilor de tribunal și în caz de lipsă și șeful judecătoriei de ocol;

b) Un delegat cu cunoștințe practice și tehnice agricole, numit de Casa centrală a împroprietăririi;

c) Consilierul agricol județean sau substitutul;

d) Un inginer geodesic.

Pe lângă fiecare comisiune județeană va funcționa după trebuință unul sau mai mulți secretari; președintele comisiunii este judecătorul.

Comisiunea județeană pentru împroprietărire judecă la reședință, în ultima instanță, toate contestațiunile invitate la întocmirea tablourilor de împroprietărire, stabilind în mod definitiv listele sătenilor ce urmează a fi împroprietăriți. Comisiunea județeană fixează și mărimea lotului tip de comună și face tragerea la sorți a celor împroprietăriți, întrucât va fi trebuință la fața locului.

CAP. XIII

Procedura împroprietăririi

ART. 104. — Comitetul local întocmește tabloul de împroprietărire. Acest tablou va sta afișat 15 zile la ușa primăriei, școlii și a bisericii și a tuturor localurilor publice din comună.

Dacă tabloul de împroprietărire este întocmit în mod necorect, sau dacă formalitățile publicării nu sunt respectate, atât secretarul cât și primarul vor fi pedepsiți cu o amendă de 2,000 până la 5,000 lei, care se va pronunța de către judecătoria de ocol.

ART. 105. — Comisiunea de ocol pentru împroprietărire, în cel mult 30 zile dela promulgarea legii de față, va proceda la judecarea listelor întocmite de comitetul local. Judecarea se va face la reședință. Listele încheiate vor fi afișate 15 zile la ușa localurilor publice din comune. Comisiunea va încheia proces-verbal de formarea și afișarea lor în dublu exemplar, păstrând unul la arhiva comunei, iar altul înaintându-l împreună cu dosarul comisiunii județene. Sătenii nemulțumiți vor înaintea contestații comisiunii județene de împroprietărire în termen de 15 zile dela afișare.

ART. 106. — Comisiunea județeană de împroprietărire fixează termen de judecarea contestațiilor și judecă la reședință contestațiunile și fixează în mod definitiv, în termen de cel mult 30 zile, tabloul cu ordinea de precădere a celor în drept de a cumpăra pământ, fixează mărimea lotului tip pentru fiecare comună și procede la tragerea la sorți, dacă este cazul. Tragerea la sorți se face pe categorii și în ședință publică în fața comisiunii. Ziua fixată tragerii la sorți a îndreptățiților din fiecare

comună va fi adusă la cunoștința sătenilor cu cel puțin 15 zile înainte. Delegații sătenilor vor fi invitați să asiste.

CAP. XIV.

Aplicarea împroprietăririi

ART. 107. — Înainte de parcelare organele de aplicare vor destina pământul expropriat, mai întâiu:

a) Suprafețele necesare pentru împlinirea intereselor generale obștești spitalicești și ale Statului;

b) Pământul necesar pentru constituirea sau completarea pășunilor comunale, acolo unde asemenea pășuni nu există sau nu sunt îndestulătoare;

c) Suprafețele necesare pentru mărirea vetrei satelor (locuri de casă, grădini), pentru crearea de sate noi, pentru drumuri, adăpători, ect.

ART. 108. — Pe baza lucrărilor de împroprietărire rămase definitive, comisiunea județeană va dispune întocmirea planului de parcelare prin inginerul operator sau delegatul Direcțiunii cadastrului, în conformitate cu regulamentul special.

Planul de parcelare se va depune la primăria comunei în al cărei hotar e partea cea mai mare a pământului parcelat, spre vedere publică, afișându-se avizul despre aceasta la toate comunele interesate.

Dela afișare în termen de 15 zile se poate face contestație în contra planului de parcelare la comisiunea județeană.

ART. 109. — Judecătorul de ocol împreună cu inginerul operator al Direcțiunii Cadastrului, având în vedere lucrările de împroprietărire rămase definitive și planurile de parcelare întocmite, va aplica parcelarea pe teren și va face la fața locului distribuția loturilor și punerea în stăpânire a ceor îndreptățiți.

ART. 110. — Îndeplinirea acestei operațiuni se va insera într'un proces-verbal făcut în trei exemplare, din cari unul va rămâne la arhiva primăriei locale, altul se va trimite consilieratului agricol din județ, iar al treilea se înaintează Casei centrale a împroprietăririi.

ART. 111. — În contra aplicării parcelării pe teren se va putea face contestație la comisiunea județeană în termen de 15 zile dela terminarea definitivă a aplicării parcelării pe teren.

ART. 112. — Indată ce lucrările de împroprietărire vor fi definitiv terminate, comisia de ocol va înainta originalul planului parcelar la serviciul cartografic al Direcțiunii cadastrului, iar dosarul întreg împreună cu o copie a planului de împroprietărire se vor trimite judecătoriei de ocol pentru trecerea în cărțile funduare a parcelării executate și intabularea dreptului de proprietate asupra celor împroprietăriți. O altă copie se trimite primăriei comunei respective.

CAP. XV.

Colonizarea

ART. 113. — Intreaga operație a colonizării regiunilor având populație rară în înțelesul legii de față e încredințată Casei centrale a împroprietăririi, care ia

măsurile necesare pentru alcătuirea de sate noi, sau mărirea celor existente.

ART. 114. — Casa centrală a împroprietării determină localitățile în cari urmează a se face colonizarea, stabilind, potrivit cu nevoile locale și cu dezvoltarea viitoare, numărul loturilor ce pot forma rezervele, vetrele de sat, porțiunile pentru sporirea vetrelor și izlaurilor comunale înființate, loturile pentru școală, diferite așezăminte de interes public și execută lucrările necesare.

ART. 115. — Pentru a înlesni coloniștilor înființarea gospodăriilor, Casa centrală a împroprietării organizează depozite de materiale pentru construcție, unelte și semințe, acordă credite coloniștilor, execută lucrările tehnice necesare și elaborează prin Direcțiunea cadastrului și a lucrărilor tehnice planuri de construcții rurale cu devizele de materiale și cheltuelile respective, înlesnind coloniștilor executarea.

ART. 116. — Statul avansează prin Casa centrală a împroprietării sumele necesare pentru întocmirea gospodăriilor dela articolul precedent, urmând ca jumătate din aceste cheltueli să fie restituite de coloniști în timp de 40 de ani prin anuități cari încep după scurgerea celor dintâi cinci ani dela așezarea coloniștilor; cealaltă jumătate rămâne să fie suportată de Casa centrală a împroprietării din fondul ce i se va aloca anual din bugetul Statului,

ART. 117. — Au preferință la colonizare, în ordinea de precădere stabilită în tablourile de împroprietărire, locuitorii din regiune, din județ, din alte județe, din alte provincii.

ART. 118. — Toate celelalte dispozițiuni din prezenta lege, cari nu ar fi contrarii celor din acest capitol, se aplică și la colonizare.

CAP. XVI.

Instrăinarea loturilor

ART. 119. — Loturile mici se pot vinde. Până la plata prețului, vânzarea loturilor nu se poate face decât în suprafața lor totală, astfel cum a fost cumpărate dela Casa centrală a împroprietării. Cumpărătorii sunt ținuți să achite integral datoria Casei centrale a împroprietării.

În același condițiuni sunt permise și donațiunile, legatele și schimburile.

ART. 120. — Pământul stăpânit de săteni poate fi cumpărat, sub rezerva dreptului de preemțiune a Statului, de orice cetățean român cu obligațiunea de a-l pune în valoare personală.

Vânzările dintre săteni cultivatori manuali de pământ, precum și acele făcute absolvenților școlilor de agricultură de toate gradele, nu sunt supuse dreptului de preemțiune al Statului.

Dreptul de preemțiune al Statului se exercită de Casa centrală a împroprietării, potrivit dispozițiunilor unui regulament special, care va desvolta și procedura aplicării.

CAP. XVII.

Indivizibilitatea loturilor

ART. 121. — Toți proprietarii de pământ pot declara indivizibilă și supusă transmisiei, după dispozițiunile cuprinse în acest capitol, o suprafața până la 50 jugăre.

Declarația va fi făcută în scris la judecătoria de ocol respectivă de către proprietar, care se va prezenta în persoană.

Ea va cuprinde numele proprietarului, domiciliul, situația, întinderea și vecinătățile terenului ce vrea să se declare indivizibil și semnătura proprietarului.

În caz când proprietarul nu știe carte, declarația va fi semnată de redactorul sau scriitorul actului, care se va prezenta în persoană la judecătoria de ocol.

Judecătorul de ocol va primi declarația scrisă a proprietarului, va lua act de voința acestuia și va încheia proces-verbal de cele constatate.

Declarația și procesul-verbal vor fi transcrise într'un registru anume alcătuit și ținut la judecătoria de ocol pe numele proprietarilor.

ART. 122. — Prin derogare dela codul civil și cu respectarea articolului precedent, orice proprietar de pământ poate desemna prin testament pe moștenitorul sau moștenitorii beneficiari, cari vor avea să despăgubească pe comoștenitori după normele legii de față.

ART. 123. — În cazul când împărțirea pământului între moștenitori nu s'ar putea face fără a încă lua dispozițiunile art. 121 și în cazul când moștenitorul nu a fost desemnat conform art. 122, pământul poate fi atribuit, prin bună înțelegere, unuia din moștenitorii legali, cari sunt ținuți pentru aceasta a se prezenta singuri când sunt majori, sau prin tutori sau curatorul lor când sunt minori ori interziși, în fața judecătorului pentru a lua act de învoeală.

Judecătorul de ocol poate să nu legitimeze învoeala, numai dacă tutorul sau curatorul e altă persoană decât Statul sau mama moștenitorului și dacă socotește că învoeala nu ocrotește de ajuns interesele moștenitorilor reprezentanți.

ART. 124. — În caz de neînțelegere între moștenitori, judecătorul, în termen de 10 zile dela cererea oricărui dintre moștenitori, va chema toți moștenitorii prin citații individuale la domiciliu și va căuta să stabilească o înțelegere asupra aceluia sau acelor cari vor deveni proprietari ai lotului sau loturilor și asupra despăgubirilor de acordat celorlalți moștenitori, înscriind înțelegerea într'un proces-verbal semnat și de părți.

În cazul când părțile nu cad la învoeală, judecătorul va trage la sorți lotul sau loturile ce sunt de împărțit între moștenitori, fixând totdeodată și prețul potrivit, încheind despre toate aceste operațiuni un proces-verbal, semnat și de părțile interesate.

În toate aceste cazuri judecătorul de ocol va înainta procesul-verbal de constatare în original Casei centrale a împroprietării, oprind însă la dosar o copie cu semnătura sa.

ART. 125. — Moștenitorul asupra căruia rămâne pământul, ia de drept în sarcina sa întreaga sumă cuvenită ca despăgubire fiecărui moștenitor în parte și are obligațiunea să achite partea fiecăruia în termen de 5 ani și cu o dobândă de 5 la sută pe an, plătită din 6 în 6 luni, începând cu luna a doua dela recolta întâia a noului proprietar și continuând anual la același termen. În caz de întârziere mai mare de o lună dela data când urma să fie făcută plata, fie a capitalului, fie a dobânzii, comoștenitorii pot să ceară judecătorului de ocol, după normele arătate în art. 124, excluderea moștenitorilor cari nu și-au împlinit obligațiunile, rezilierea împărțelii și facerea unei noi împărțeli.

ART. 126. — Construcțiunile sau îmbunătățirile funciare făcute în cursul posesiunii de moștenitorul asupra căruia a rămas lotul, nu împiedecă operațiunea din articolul precedent, judecătorul urmând însă să stabilească pe baza unei evaluări drepturile la despăgubiri ce se cuvin.

ART. 127. — Moștenitorii loturilor pot să se împrumute la Casa centrală a împrumutării cu ipotecă asupra loturilor pentru sumele ce trebuie să răspundă celorlalți comoștenitori.

În acest caz Casa centrală a împrumutării va încasa odată cu ratele împrumutului acordat și anuitatea datorită pentru plata prețului loturilor.

ART. 128. — Prin derogare la regulile stabilite prin codul civil, sătenii proprietari de pământ au libertatea de a dăna sau a testa până la 2 jugăre, fără obligațiunea pentru donator sau legatar de a raporta chiar în numerar excedentul peste cotitatea disponibilă.

ART. 129. — Un regulament special, făcând parte integrantă din această lege, va desvoldă în amănunt aplicarea principiilor din acest capitol.

CAP. XVIII

Cultivarea loturilor

ART. 130. — Pentru asigurarea unei bune culturi a pământului miciei proprietăți, o cât mai bună întrebuințare a islazurilor comunale, cum și punerea în valoare a produselor miciei proprietăți, Casa centrală a împrumutării are dreptul de a stabili și impune micilor proprietari obligațiuni privitoare la planul de cultură, la organizarea mijloacelor de cultură și tovărășii, cari să îndrumeze pa săteni spre o cultură rațională și intensivă, la desfacerea produselor lor și îmbunătățirea rasei vitelor, determinând și sancțiunile de luat.

ART. 131. — Acei cari nu vor îndeplini obligațiunile prevăzute în articolele de mai sus, vor fi deposedați fără somațiune, printr'o hotărîre pronunțată de judecătorul de ocol, după cererea serviciului agricol județean și după ce va fi citat pe cel a cărei deposedare se cere.

Hotărîrea se va da cu drept de apel la tribunal. Termenul de apel este de 30 zile libere dela pronunțare.

Tribunalul va judeca în camera de consiliu în termen de 15 zile maximum. Hotărîrea tribunalului va fi definitivă, fără opoziție sau recurs.

Procedura va fi gratuită și părțile se vor cita din oficiu.

Proprietarul deposedat are dreptul la restituirea valorii pământului plătită.

ART. 132. În toate cazurile de deposedare, loturile intră în proprietatea Casei centrale a împrumutării, care va dispune de ele conform prevederilor acestei legi.

ART. 133. — Cumpărătorii de loturi cari nu vor fi achitați 4 rate semestriale din preț, vor fi deposedați de către Casa centrală a împrumutării pe cale administrativă, după somație, în termen de 30 zile, punere în întârziere ori judecată și fără îndatorirea de a urmări în prealabil încasarea ratelor.

CAP. XIX

Plata loturilor

ART. 134. — Indată ce prețul exproprierii va fi statorit definitiv și sătenii îndreptățiți vor fi intrat în posesiune, se va calcula prețul de vânzare al imobilelor și se va repartiza pe noii proprietari.

Sătenii pot plăti la intrarea în posesiune în total sau în parte valoarea pământului sau imobilelor expropriate.

ART. 135. — Statul va contribui cu 50 la sută din prețul cumpărării imobilelor la împărțirea cu pământ a acelor îndreptățiți dela art. 92.

Pentru pământul întrebuințat la înființarea și completarea pășunilor și pădurilor comunale, Statul nu contribuie la plata prețului.

CAP. XX

Dispozițiunile de executare

ART. 136. — Toate actele și transmisiunile, fără nici o excepție, privitoare la expropriere, precum și toate actele judiciare și extra-judiciare, făcute în executarea dispozițiunilor privitoare la aplicarea acestei legi, sunt scutite de orice taxe și timbre, deasemenea actele și transmisiunile, actele judiciare și extrajudiciare făcute în scopul împărțirii pământului.

ART. 137. — Toate operațiunile financiare de curgând din aplicarea acestei legi se fac în contul Statului prin Banca agrară, societate anonimă cu sediul în Cluj, după normele și în condițiunile ce se vor stabili printr'o convențiune aprobată de consiliul de miniștri.

Banca agrară își va spori treptat capitalul social inițial, prin emisiuni, fuzionări sau participări, până la suma de lei 150 milioane. Aceste sporiri de capital, prin derogare dela orice dispoziții contrare cuprinse în legi și ordonanțe, să vor face în baza deciziunilor consiliului de administrație.

Fondul anticipat de Stat rămâne la dispoziția Băncii agrare și mai departe în aceleași condițiuni.

Statutele Băncii agrare vor fi modificate conform dispozițiunilor legii de față și a convențiunii încheiate cu Statul și vor fi aprobate de către consiliul de miniștri.

Cu autorizația și în condițiile stabilite prin jurnal al consiliului de miniștri, Banca agrară va beneficia de

toate drepturile asigurate prin legi speciale ungare, institutelor privilegiate de credit funciar, cari nu-și au sediul principal pe teritoriul României și însărcinată cu lichidarea afacerilor acestor institute.

În tot ce privește operațiunile sale în legătură cu legea de față, Banca agrară va fi scutită de orice impozite și competențe fiscale.

Pentru arenzile și anuitățile restante, Banca agrară este autorizată să-și urmărească debitorii pe cale administrativă.

ART. 138. — Instrucțiunile și regulamentul de aplicare vor completa și lămuri în amănunt dispozițiunile prevăzute în această lege.

Toate legile și regulamentele contrarii legii de față sunt și rămân abrogate.

Executarea legii se face de ministerul agriculturii.

ART. 139. — Procedura exproprierii pe baza legii de față se face de drept numai odată pentru fiecare moșie sau parte de moșie și este Terminată prin hotărârea definitivă dată de oganele de aplicare. După terminarea exproprierii, dispozițiile legii de față relativ la expropriere se abrogă.

ART. 140. — Orice tablouri, hărți, procese-verbale și alte documente dresate la aplicarea legii prezente se considera de documente publice. Toci aceia cari, în orice calitate, ar contribui la introducerea unor date contrare adevărului în astfel de documente, înlesnind favorizarea ori păgubirea cuiva, se vor pedepsi după prevederile codului penal, dar li se va aplica și o pedeapsă disciplinară dela 1.000 până la 5.000 lei.

Judecata se aduce în prima instanță de tribunal, admitându-se apelul la Curtea de apel.

ART. 141. — Decretele legi No. 3.911/919, No. 2.478/620 și No. 4.167/919 se ratifică. Ele se abrogă dela data promulgării legii.

Dat în București, la 23 Iulie 1921.

(L. S. St.)

FERDINAND

Președintele consiliului de miniștri,
General Alexandru Averescu.

Ministrul justiției,
M. Antonescu.

Ministru de Stat
Președinte al comitetului agrar,

Const. Garoflid.

No. 3610.

Ministerul Justiției. Directoratul General din Cluj.

Ordonanță

referitoare la executarea legii pentru reforma agrară.

ART. I.

Judecătorii de ocol vor trimite imediat după promulgarea ordonanței de față tuturor primăriilor din circumscripția lor o publicație cu următorul conținut:

I. În virtutea articolului 65 din lege toți proprietarii a căror moșii sunt supuse în total sau în parte exproprierii prin lege, sunt datorii ca în termen de o lună dela promulgarea ei să remită fiecărui judecător de ocol al circumscripției în care se află așezate fiecare din

moșiile ce posedă, sau au posedat la 1 Decembrie 1918, o declarațiune în patru exemplare pentru fiecare moșie, care să cuprindă următoarele:

a) Numele proprietății, a satului, comunei, plășii și județului unde este așezată moșia;

b) Numele proprietarului, capacitatea lui juridică și domiciliul lui real;

c) Starea juridică a proprietății acum și la 1 Decembrie 1918;

d) Numărul cotei funduare ale proprietății precum și suprafața pământului, specificând în jugăre cad. câtă pădure, grădini, vii, terenuri irigabile, neproductive, bălți, etc. și cât teren cultivabil;

e) Numărul moșiilor ce posedă acum și la 1 Decembrie 1918, cu arătarea suprafețelor toale și parțiale ca mai sus.

f) Dacă această moșie era cultivată prin arendași la 1 Ianuarie 1918 și 1 Mai 1921, și cât timp, și dacă mai este încă arendată.

g) Moșiile sau moșia în cari înțelege să-și păstreze maximul prevăzut de lege.

h) Dacă pe moșie are organizație agricolă industrială intensivă, în ce constă, ce capital a investit și de ce anume suprafețe de teren are nevoie pentru funcționarea acestei organizații în cazul când înțelege să se rezerve, conform dispozițiilor art. 20., precum și partea de moșie ce își alege pentru acest scop;

i) Dacă posesiunea reală consună cu cărțile funduare, și dacă are procese de proprietate sau repositiție sumară în curgere;

k) Venitul total după cadastru și darea după pământ, case și stabilimente industriale;

1. Prețul de cumpărare al moșiei, total sau pe jugăre cad., evaluarea la partaj, moșteniri și orice evaluări a institutelor de credit, cu indicarea anului când s'a plătit aceste prețuri și s'au făcut evaluările.

Obligațiunile de mai sus pentru minori și curanzi cade în sarcina reprezentanților lor legali și în cazul dacă asupra imobilului este constituit un drept de usufruct legal sau convențional asupra usufructului.

II. Pentru executarea exactă a acestor dispozițiuni se mai adaugă următoarele:

În punctul a) drept nume al proprietății se va pune cea denumire sub care moșia este cunoscută publicului, dacă o astfel de denumire există (d. e. Moșia Negoiu, Károlyháza etc.).

În punctul b) sunt înțeleși toți proprietarii înscrisi în cartea funduară. Dacă posesorul de fapt nu este înscris în cartea funduară, dar crede că este proprietarul moșiei, va arăta în acest punct titlul său la proprietate (d. e. contract de vânzare încheiat cu proprietarii înscrisi în cartea funduară), arătând și numele celor înscrisi în cartea funduară ca proprietari. În ceea ce privește capacitatea juridică, se va arăta dacă există sau nu libera dispoziție a proprietarului și în cazul când există vre'o restricțiune, aceasta se va determina mai de aproape de es. „minoritate prelungită”, „minori sub curatelă” etc.

În punctul c), se înțelege, dacă există sau a existat în 1918 vre'un fapt înscris în cartea funduară care împledeacă deplina folosință a moșiei, d. e. usufructul fideicomis etc.

În punctul d), se vor arăta: numărul protocolului funduar, semnele I, II, etc. sau +, numerile de parcelă topografice precum și numerile cadastrale dacă nu concună cu numerile din cărțile funduare.

În punctul h), este invocat art. 20 din lege care spune că „proprietarul poate să-și aleagă partea neexpropriabilă din moșie cu condiția ca partea ce rămâne sătenilor să fie potrivită pentru parcelare în loturi și să poată fi economică bine folosită, de asemenea nici proprietarul nu poate fi expropriat astfel decât așa ca partea ce-i rămâne să formeze un întreg economic cu investițiile principale aflătoare pe moșie”.

III. Conform articolului 66 din lege, judecătoria de ocol va alătura declarației înaintate extrasele funduare în copii oficiale autentice și le va pune la dispoziția comisiei de ocol.

Judecătoria de ocol va dispune ca oficiul cărții funduare să noteze exproprierea tuturor proprietăților, cari în înțelesul legii de față cad sub expropriere.

IV. Judecătorul de ocol va trimite câte un exemplar legalizat depe declarațiile proprietarilor legalizate, unul Casei centrale a impropietării, și altul consilierului agricol județean respectiv.

V. Conform articolului 140 din lege din lege, orice tablouri, hărți, procese verbale și alte documente drestate la aplicarea legii, se consideră de documente publice. Toți acei cari, în orice calitate, ar contribui la introducerea unor date contrare adevărului în astfel de documente, înlesnind favorizarea ori păgubirea cuiva, se vor pedepsi după prevederile codului penal, dar li se va aplica și o pedeapsă disciplinară dela 1000 până la 5000 lei.

Cluj, la 8 August 1921.

Director general:
Victor Popp
Nr. 20915—1921 Y.

Șeful secției:
Laday

PARTE NEOFICIALA.

Anunțuri judiciare.

Tribunalul Alba-Iulia.

Publicațiune.

Tribunalul Alba-Iulia face cunoscut publicului cumcă dr. Romul Boca notar public în Alba-Iulia cu ziua de 29 Iunie 1921 și-a deschis cancelaria notarială. — Alba-Iulia, la 8 Iulie 1921.

Nr. 1455—1921.

390 1—1

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința că în ziua de 15 August 1921, se ține licitație publică cu oferte închise în fiecare din Garnizoanele notate mai jos la Comandamentul de Garnizoană respectivă afară de Garnizoanele Bistrița, Târgu-Mureș și Oradea-Mare, unde licitația se va

ține la Comandamentele Diviziilor 16, 17 și 20, Serv. Intendenței, iar la Cluj la Serviciul Intendenței Comandamentului VI, Teritorial, pentru cantitățile de fân și pale din recolta anului curent, notat în dreptul fie căreia din Garnizoană.

Garnizoanele	vag. à 10000 kgr. fân	vag. à 10000 kgr. pajă
Garnizoana Cluj	325	185
„ Oradea-Mare	145	90
„ Sighetul-Marm.	35	20
„ Bistrița	130	80
„ Dej	40	25
„ Ibașfalău	35	25
„ Turda	25	15
„ Cheria	90	50
„ Satu-Mare	150	85
„ Târgu-Mureș	115	65
„ Careii-Mari	185	110
„ Mercurea-Ciuc.	15	10

Se primesc oferte și numai la Cluj, pentru toate garnizoanele, pentru cantitățile totale sau în parte, predarea în Stația CFR. a fie cărei garnizoane sau stația cea mai apropiată.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanții pot lua cunoștință de condițiunile caetului de sarcine și art. 73—83 din legea Contabilității publice, care se găsește afișat în fiecare garnizoană și se poate vedea în ori ce zi de lucru între orele 11—13 din zi.

607/1 2—3

Publicațiune.

La 19 August a. c. la 8 oare a. m. în piața de lemne Făgăraș se vor licita vite reformate dela Domeniul Statului din Făgăraș, precum: cai, vaci, boi, porci, viței și bivoli.

Dacă nu se vor putea toate licita în ziua de 19 August, se vor licita la 26 August.

Regiunea I. Domenială Făgăraș.

Nr. 589—1921.

3935 1—3

Publicațiune.

Comuna Reci exarândează pășunatul de iarnă pentru oi pe anul 1921—1922 în 19 August 1921 la 2 ore p. m. în cancelaria comunală prin licitație publică.

Prețul de strigare 5000 lei. Vadiu este 10 procente. — Reci, la 4 August 1921. *Primăria comunală.*

Nr. 590—1921.

3938 1—1

Anunțuri administrative.

Concurs.

Publicăm concurs pentru complectarea postului de subsecretar în cercul Vințul de sus, plasa Vințul de sus.

Doritorii de a ocupa acest post sunt invitați a-și înainta cererea în scris împreună cu actele de cvalificație și alte acte doveditoare primpretorului plasei Vințul de sus până în ziua de 15 August 1921.

Salarul este cel decretat cu Nr. XX. din Gazeta Oficială Nr. 60 și prin ordonanțele modificatoare. — Vințul de sus, la 14 Iulie 1921. *Dr. T. Migia m. p., primpretor.*

Nr. 1218—1921.

3611 1—1

